

lévő három harang feliratait betűhűen közli Jakab Elek *Kolozsvár története világoztató rajza* 1888-ban kiadott második füzetében 15—16.1.).

- 54 Nota! — Jegyezd meg!
- 55 ratio — számadás
- 56 registrum — jegyzék
- 57 renováció — javítás, tatarozás
- 58 taxa — bér
- 59 restancia — hátrálék
- 60 perceptor — adószedő. (pénz) begyűjtő
- 61 in summa — összegben, összesen
- 62 revideál — átnez, felülvizsgál
- 63 proventus — jövedelem
- 64 quietantia — nyugta
- 65 adminisztrál — kezel
- 66 erogatum — kiadás
- 67 domesticus curator — egyházközségi gondnok
- 68 nótárius — jegyző
- 69 gurten — hevederív
- 70 pogum — ablakív
- 71 subscriptio — aláírás
- 72 plánum — terv
- 73 iberstag — Überschlag = költségvetés
- 74 projektál — tervez, kidolgoz
- 75 hipotéka — zálog
- 76 matériálé — anyag
- 77 contractuális levél — szerződés
- 78 manu propria — saját kezűleg

BÁLINT B. FERENC

VALLOMÁS A LELKÉSZI HIVATÁSRÓL

Ki a lelkész? Hogyan fogom fel „itt és most“ a lelkész munkáját? Először is ezekre a kérdésekre kell feleletet adni. A válasz megoldásakor pedig figyelembe kell venni bizonyos meghatározó jegyeket, amelyek nélkül a feleletadás nem lenne teljes.

Ilyen meghatározó jegyek:

1. Szakosodott világban élünk. Ez azt jelenti, hogy az élet minden területén szükség van nagyfokú szakismerettel rendelkező egyénekre. A világ előttünk feldarabolva áll, olyan mint amikor a gyermek ismerkedik játékaival és közben szétszedi azt. A tudományos világban azonban már jelentkezik az ún. határtudomány jelenség, amikor is az ember már észrevette, hogy nem elég az élet egy bizonyos kérdésében elmerülni,

hanem észre kell venni az egységet, a harmóniát; a „földarabolt“ világot össze kell rakni.

2. A tudomány felismerései, a tudományos eredmények és az átlag ember ismeretvilága között óriásira nőtt a távolság. A tudomány a technika segítségével olyan szédületes előrehaladást tett, hogy az egyszerű ember azt nehezen tudja követni.

3. Szekularizált világban élünk. Egymás mellett él az Isten lételet valló hívó és az Isten lételet tagadó ember.

E szempontok vázlatos felsorolása után megpróbálom megfogalmazni a feltett kérdésre a választ. A lelkész egy vallásos közösség lelki vezetője. Több mint a közösség tagjai vallásos meggyőződésben, szak tudásban és erkölcsi jellemében. A lelkésznek alapos tudással kell rendelkeznie a vallás világában és a tudás mellett vallásos lelkületének is döntő súlya van. A lelkész Isten „szakmunkása“.

Egyetlen munkaterületnél sem merül fel olyan hangsúlyozottan a hivatástudat kérdése, mint épp a lelkészi munkánál. Aki az emberiség jólétének előmozdításán fáradozik, Istennek mind munkatársa, de ez a megállapítás a lelkészre a leginkább vonatkozik.

A lelkész csak úgy tudja kötelességét pontosan végezni, ha hivatásáról tiszta fogalmai vannak. Hite és cselekedete, teológiai megállapításai és gyakorlati munkája egymással összhangban vannak. Az élet minden területén szemmel láthatóan tapasztalható, ha valaki munkáját hivatásszerűen végzi. A lelkésznél ez feltétlen követelmény. Munkája világosan kell igazolja, hogy annak forrása az erős és határozott hivatástudat. Minden szakmát meg lehet tanulni, és az előírás szerint lehet is végezni, de a hivatástudat emeli a szakmát művészi szintre, adja a többletet, a lelkületet, amellyel végezzük munkánkat. Ha munkánkat szívünkben erős hozzáállással végezzük ez a hivatástudat bizonyítéka. Éppen ezért úgy gondolom, hogy a lelkészi munkát csak szeretettel lehet végezni, mert Isten szeretetére kell felebarátainkat megtanítani. Ha erős az elhatározásunk, hogy a szó igaz értelmében lelkészek leszünk, akkor a hivatástudat szépó tudja tenni munkánkat, még akkor is, ha sok nehézséggel találjuk szembe magunkat. Két dolgot kell mindig szem előtt tartanunk: a lelkész Jézus követője és a gyülekezet első szolgálója.

A Hegyi Beszéd befejezésekor Jézus tanításán ámult a sokaság, mert nem úgy beszélt, mint az írástudók, hanem úgy, mint akinek hatalma van. Jézus mögött nem volt semmi néven nevezendő világi hatalom, ami szavainak súlyt adott volna, mégis olyan erő volt azokban, amelyhez hasonlót addig nem hallottak. Az erő, szavainak a súlya: rendíthetetlen Isten hite. Lelkészi hivatásunk betöltéséhez is ez adja az erőt. Ha méltóképpen végezzük szolgálatunkat, előbb-utóbb megteszi az a hivatást a gyülekezetre. A lelkészi szolgálat értéke annak személyes szellemi és erkölcsi tartalmától függ. A lelkész egyedüli hatalma: a jóindulatú nemes jellem.

A lelkészi munka feltételei: rendíthetetlen istenhité, szilárd erkölcsi jellem, nagyfokú teológiai ismeret, a Biblia és a vallás világában, lelki nyugalom és egyensúly megőrzése, mindenkivel jó barátságban élni, őrizkedni minden erőszakoskodástól, munkánkat mindig lelkiismeretesen végezni, tudásunk legjavát adva. Ha ezeknek a feltételeknek eleget tudunk tenni, akkor, úgy gondolom, minden lelkész elmondhatja, hogy az a munka, amelyet végez szép, felemelő emberi tevékenység.

Szólnunk kell a lelkészi hivatás nehézségeiről is, amelyekkel szembe találjuk magunkat.

A lelkésznek sohasem szabad elfeledkeznie arról, hogy ő egy válaszos közösség hittal rendelkező vezetője. Ezért fokozottan ügyelnie kell a „szent“ és a „profán“ közötti különbségre, ügyelnie kell az elvilágiasodástól. Ez alatt nem azt értem, hogy fordítson háttal a világnak, mert ezzel ellentmondanánk rendeltetésünknek, hanem arra a veszélyre szeretném irányítani figyelmünket, hogy a világius érzület ne hogy eluralja lelkünket. Mindig szóval és tettel kell bizonyítanunk, hogy mi Istennel élünk és járunk és dolgozunk a földön.

Nagy nehézséget jelent küzdeni az ellen is, hogy a hétköznapi forgatagában el ne merüljünk, hanem engedjük szellemünket felfelé törni az értékek felé. Az anyagi alap előteremtése szellemi munkánk elvégzése közben sokszor nagy súllyal nehezedik ránk. Sok időt elrabol tőlünk, ezért ez ellen csak belső nyugalommal és jó időbeosztással lehet küzdeni.

A lelkészi munkát nehezíti az eredménytelenség okozta keserűség. Mindnyájan világmegváltó elképzelésekkel foglaljuk el munkahelyeinket, és ez a lángoló lelkesedés kezd ellankadni, amikor észrevesszük, hogy gondolataink, elképzeléseink nem visszhangoznak eléggé híveink lelkében. Nagy lelkierőre van szükségünk a magányosság, az elszigeteltség ellen. A vidéki egyházközösségekben, távol a kultúra forrásaitól sok kísértésnek, különösen az iszákosság veszélyének van kitéve a lelkész.

Mint mindenkinek, úgy a lelkésznek is szüksége van bátorításra. Ennek hiánya is lehet akadály munkájában. Az elbizakodottság, az önteltség is nagyon megnehezíti munkáját. Elszakad híveitől, önmaga helyez akadályokat hívei közeledéséhez. A lelkész vallásos életszemlélete és hívei szellemi színvonala között sokszor nagy a távolság. Ezt kell leg hamarabb felismerni a gyülekezet megismerése által és megtalálni a módot ennek a távolságnak az áthidalására. S ha bennünk lelkészekben nincs elég erős akarát, könnyen hasonlókká válunk gondolkozásmódban híveinkhez, pedig őket akartuk megváltoztatni. Ezért a családlátogatás egyik legfontosabb tevékenységem.

A lelkészi munka egyik nagyon fontos területe a szószéki szolgálatra, valamint a szertartásokra való felkészülés. Ez pedig szüntelen munkát igényel a lelkésztől. Olyan hosszúnak tűnik a hét, amikor megkezdődik, de roppantul gyorsan telnek a napok. Jó, ha a lelkész vezet a maga hasznára egy füzetet, ahová érdekesebb gondolatait feljegyzi egész héten. Nagy belső nyugalmat jelent, amikor a téma már körvonalazott világos a gondolat, amiről szeretnék prédikálni. Vagy történetik fordítva, hogy a Biblia olvasása közben találok olyan gondolatot, amely leköt, amelyről úgy gondolom, hogy tudok prédikációt írni.

A prédikáció ne hosszadalmas, hanem egyszerű legyen és érthető. Élményt jelentsen számomra is, aki mondom, de a hallgató számára se tűnjön érdektelennak. Ezért vasárnapra rá kell hangolódni. Előfordult egy párszor, hogy beleméremültem a mindennapi dologba és csak szombaton vettem észre magam. Ilyenkor kapkodok, ingerlékenyebb vagyok környezetemmel szemben. Hasznos a nagyheti istentiszteletek tartása. Híveink nem nagyon érkeznek el, de mi legalább abban az órában, amíg a templomban vagyunk és imádkozunk, magunkat készítjük fel az ün-

nepi hangulat átélésére. Nagyon kellemetlen, amikor lelkünk kint marad a templomból.

A szertartásokkal kapcsolatban csupán annyit szeretnék elmondani, hogy ha a lelkész minél jobban benne él a gyülekezetben és törekszik megismerni híveit, akkor a szertartások alkalmával bensőségesebb hangulatot tud teremteni. Legnehezebb a temetési szertartás. Ilyenkor még a felkészülési idő is sokkal rövidebb, mint más szolgálatok esetében. Úgy tapasztaltam, hogy a felolvasott bibliai verset figyelik jobban meg híveink. Ezért számomra mindig nagy gondot jelent megfelelő bibliai verset találni, amelyet összefüggésbe lehet hozni a halott életével.

A lelkész nem lehet felületes semmiben, nem lehet elsietnie semmilyen munkáját. Küzdeni kell a rutin, a gépiesség, az elidegenülés ellen. Nagy veszély, hogy mi sokat foglalkozunk valláserkölcsei kérdésekkel és számunkra a „szent“ fogalma gyakran elveszíti szentség jellegét. Ilyenkor válik a lelkészi hivatás mesterséggé.

Munkánkat sokszor a mennyiség alapján próbáljuk felmérni, pedig az egyetlen helyes felmérés az, hogy Jézus szellemének fényében végeztük-e el.

A felsorolt nehézségek nem olyan természetűek, amelyek elriasztanak a lelkészi munkától. Azok mindenike ellen lehet küzdeni, meg lehet találni a módot, hogy kiküszöböljük a lelkészi szolgálat világából.

Az unitárius lelkésznek minőségi embernek kell lennie, tudásban, magaviseletben, minden tekintetben. A lelkész feladata nem is lehet más, mint hogy azzal a tudással, hivatásérzéssel, amellyel Isten megáldotta, gyülekezetét is próbálja Isten világához közelíteni.

Két bibliai idézettel zárom a gondolatmenetet, az egyik: „A tűz szüntelen égve maradjon az oltáron és el ne aludjék.“ (3Móz 6,13); a másik: „Aki az eke szarvára veti a kezét és hátratekint, nem alkalmas az Istenországra.“ (Lk 9,62).

Dr. LÖRINCZY GÉZA

AMIT A „TÉKOZLÓ FIÚ“ PÉLDÁZ

Lk 15, 21—24

Jézus idejében a zsidóság vallásos életét a vallási törvények szigorú előírásai és az azokhoz fűzött magyarázatok szabályozták. Az imádások elmondásánál már nem a vallásos lelkeség volt a fontos, hanem az előírt formások pontos betartása. Különleges szokások alakultak ki a közös és magán bőjtölésre, amelyek néha szigorításokkal voltak összekötve.

Mindezen előírások betartása a nép számára lehetetlen volt. Részben akadályozta őket mindennapi munkájuk terhe, részben pedig a törvények és gyakorlati eljárások ismeretének a hiánya. Ezen előírások betartása nélkül pedig az üdvösség elérése lehetetlen volt. Így lett a föld népe a lenézett, megvetett tömeg, az elkárhozandók sokasága.

Ilyen körülmények között nem lehet csodálkozni azon, hogy az amely a kárhozatra utaltság leverő tudatával élt, örömmel sereglett Jézushoz. Az új próféta ugyanis azzal az örömmel lépett fel, hogy az üdvösség mindenki számára lehetséges. Azt hirdette, hogy Isten szerető mennyei Atya, aki nem elveszíteni, nem kárhozatra juttatni akarja az embert, az ő gyermekét, hanem megtartani, lelke számára az üdvösséget biztosítani.

Isten végtelen szeretete és atyai jósága könnyebben érthetővé tette érdekében mondotta el Jézus „a tékozló fiú“ történetét.

A példázatban foglalt tanulság megértéséhez s annak a magunk részére való hasznonítása érdekében elemezzük a főszereplők jellemét.

A példázat főszereplője a *tékozló fiú*. Legalább is így értelmezte ezt a keresztény világ, mert a példázatokat is róla nevezte el s adta „a tékozló fiú története“ címet.

A *tékozló fiú*ban megtestesítve látjuk a mindenkori idők lázadó, önállóságra törő, függetlenségre vágyó ifjúságát. Az ifjúság mindig lázadzik a szülői tekintély ellen, az apai szigor ellen.

A példázat nem adja még vázlatosan sem az ifjú jellemét. Nem mondja el, hogy a szülői házban korábban mint viselkedett, hogy lusta lett volna, hogy kerülte volna a munkát, vagy hogy mulatozó természetű lett volna. Sőt, a nagyobbik fiú panasza, hogy apjától még egy kecskefiút sem kapott a barátaival való vigadozásra, a szülői ház szigorú erkölcsi alapjaira utal. Legfönnebb a nagyobbik fiú apjához intézett szemrehányásának azon része, mely szerint „soha parancsotodat